

بیانات رهبر انقلاب

در مراسم سی و چهارمین سالگرد
ارتحال حضرت امام خمینی رحمته
عنه الله

۱۴۰۲/۳/۱۴

دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای

بیانات رهبرانقلاب در مراسم
سی و چهارمین سالگرد ارتحال حضرت امام خمینی علیه السلام

بسم الله الرحمن الرحيم (۱)

والحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيدنا ونبينا ابي القاسم المصطفى محمد و على آله الاطيبين الاطهرين المنتجبين الهداة المهديين المعصومين المكرمين لا سيما بقيّة الله في الارضين.

سلام خدا بر روح مطهر امام بزرگوار ما. امام بزرگوار، پرچم برافراشته‌ی رسالت‌های الهی در عصر جاهلیت مسلح قرن‌های اخیر بود.

◆ لزوم آشنایی بیشتر نسل‌های جدید و قدیم کشور با امام، و ضرورت آن

سی و چند سال است که این جلسه‌ی باشکوه و مبارک تشکیل میشود؛ موضوع بحث در این جلسه در همه‌ی این سال‌ها عمدتاً امام بزرگوار بوده است؛ صحبتی که وقت این جلسه را بیشتر به خود مشغول کرده است، درباره‌ی امام بزرگوار و عزیز ما است. به نظر من نسل‌های جدید این کشور به آشنایی بیشتر با امام بزرگوار نیاز مندند؛ ما قدیمی‌ها هم همین جور. همه‌ی ما نیازمند این هستیم که با ابعاد این شخصیت چند بعدی و با عظمت بیشتر آشنا بشویم؛ این در پیشرفت ما، در ادامه‌ی راه ما به ما کمک خواهد کرد.

امروز هم من چند نکته درباره‌ی امام بزرگوار عرض خواهم کرد؛ یک مطلبی هم درباره‌ی خودمان و درسی که باید بگیریم و کاری که باید انجام بدهیم.

◆ امام؛ از سرآمدان تاریخ ما

اما درباره‌ی امام بزرگوار اولین نکته این است که امام از سرآمدان تاریخ ما است؛ نه فقط از سرآمدان روزگار ما. سرآمدان کسانی هستند که در هر رشته‌ای، در هر بخشی از بخش‌های معارفی و عملی انسان‌ها دارای عظمتند. در میان بزرگان و اشخاص با عظمت، بعضی‌ها یک سر و گردن از دیگران برترند که به این‌ها می‌گوییم سرآمد. در هر روزگاری سرآمدانی وجود

دارند لکن بعضی‌ها مخصوص روزگار خودشان نیستند، [بلکه] سرآمد تاریخند.

❖ عدم امکان حذف سرآمدان از تاریخ و تحریف آنها

سرآمدان را نمیشود از حافظه‌ی تاریخ حذف کرد؛ نکته‌ی مهمّ مورد توجه ما این است. سرآمدان را نه میشود حذف کرد، نه میشود تحریف کرد. نه اینکه تبلیغات مخالفین نتواند چهره‌های سرآمدان را بد معرّفی کند؛ چرا، رسانه‌های تبلیغاتی که روزبه‌روز هم مدرن‌تر میشوند، امروزی‌تر میشوند، مجهّزتر میشوند، میتوانند شب را روز و روز را شب معرّفی کنند، میتوانند درباره‌ی چهره‌های برجسته و منوّر هم دروغ‌پردازی کنند، اما این کفِ روی آب است، این «فَأَمَّا الزَّبَدُ فَيَذْهَبُ جُفَاءً»^(۲) است. خورشید زیر ابر باقی نمیماند. ابن سینا و شیخ طوسی، بعد از هزار سال از دوران خودشان، امروز میتوانند خودشان را با صدای رسا معرّفی کنند؛ شخصیت آنها را نمیشود محو کرد، نمیشود از حافظه‌ی تاریخ زدود، نمیشود تحریف هم کرد. ابعاد شخصیت امام بزرگوار ما از ابن سینا و شیخ طوسی وسیع‌تر است، متنوع‌تر است. خصوصیات که در تشکیل شخصیت امام بزرگوار دخالت دارند، بمراتب بیشتر است از خصوصیات که در شخصیت آن‌گونه برجسته‌ها و سرآمدها حضور دارند. امام یک سرآمد همه‌جانبه است؛ هم در دانش‌های دینی سرآمد است. امام در فقه، در فلسفه، در عرفان نظری، سرآمد است. هم در ایمان و تقوا و رفتارهای پرهیزکارانه سرآمد است، هم در استحکام شخصیت و قوّت اراده سرآمد است، هم در قیام‌لله و سیاست‌ورزی انقلابی و ایجاد تحوّل در نظام بشری سرآمد و یگانه است. این خصوصیات در هیچ‌کدام از سرآمدان تاریخ ما با هم جمع نشده است، [اما] در امام بزرگوار این خصوصیات با همدیگر جمع است. نتیجه این‌که این امام بزرگوار را هیچ‌کس نمیتواند از حافظه‌ی تاریخ محو کند، نه امروز و نه در قرنهای آینده، و نمیتواند شخصیت او

را تحریف کند؛ چند صباحی ممکن است دروغ پردازی بشود، تحریف شخصیت بشود، اما در نهایت چهره‌ی درخشان امام، خود را با صدای رسا به همه معرفی میکند؛ این خورشید را پشت ابر نمیشود نگه داشت؛ این نکته‌ی اوّل.

◆ سه تحوّل آفرینی بزرگ امام

نکته‌ی بعد این است که امام بزرگوار ما سه عمل عظیم و بزرگ و تاریخی انجام داد، سه تحوّل بزرگ به وجود آورد، یکی در سطح کشور ایران، یکی در سطح امت اسلامی، و یکی در سطح جهان؛ این سه تحوّل، هیچ کدام سابقه ندارد، شاید انسان نتواند پیش بینی کند که شبیه اینها و نظیر اینها در آینده هم به وجود بیاید؛ این مخصوص امام بزرگوار بود.

◆ سه تحوّل آفرینی بزرگ امام

ایجاد انقلاب اسلامی در سطح کشور

اما تحوّل در سطح کشور این بود که انقلاب اسلامی را در این کشور به وجود آورد؛ انقلاب را مردم انجام دادند اما امام به وجود آورد. این انقلاب، یک ساخت سیاسی سلطنتی را در هم شکست و مردم سالاری را جایگزین آن کرد؛ این انقلاب، یک نظام دست‌نشانده و ذلیل در مقابل قدرتها را از میدان خارج کرد و یک نظام مستقل و متکی به عزّت ملی را جایگزین آن کرد؛ این انقلاب، یک حکومت ضدّ اسلام را از میدان خارج کرد، به جای آن یک حکومت اسلامی پایه‌گذاری کرد و بنا نهاد؛ این انقلاب، استبداد را به آزادی، بی‌هویتی روزافزون این ملت را به هویت ملی و به اعتماد به نفس تبدیل کرد؛ این انقلاب، یک ملت چشم‌دوخته‌ی به دست اجانب را به نیروی «ما میتوانیم» مجهز کرد. اینها معجزه‌های این انقلاب عظیم و این تحوّل بزرگی است که امام بزرگوار در سطح کشور به وجود آورد. این «ما میتوانیم» که گفتم، کلید حلّ همه‌ی مشکلات است. ما مشکلات داشته‌ایم و داریم و خواهیم داشت، اما آن چیزی که میتواند این مشکلات

را برطرف کند و مشکلات گذشته را برطرف کرده و در آینده هم علاج مشکلات ما است، همین روحیه و نیروی «ما میتوانیم» است که انقلاب امام بزرگوار در این کشور این روحیه را به وجود آورد.

◆ سه تحوّل آفرینی بزرگ امام

ایجاد جریان بیداری اسلامی در میان امت اسلامی

اما آنچه در سطح امت اسلامی روی داد- تحوّل در سطح امت- [این بود که] امام جریان بیداری اسلامی را به راه انداخت. دوره‌ی انفعال و بی تحرّکی در دنیای اسلام، با حرکت امام، به سمت ضعف و نابودی حرکت کرد. امروز امت اسلامی نسبت به دوران قبل از پیروزی انقلاب اسلامی و دوران قبل از امام، پُر تحرّک‌تر، فَعّال‌تر، آماده‌تر، سرزنده‌تر است، اگرچه همچنان نیاز به بیشتر کار کردن در این زمینه محسوس است. مسئله‌ی فلسطین پس از آنکه به خیال صهیونیست‌ها و پشتیبانان‌شان یک مسئله‌ی تمام‌شده به حساب می‌آمد و دیگر بنا نبود فلسطینی مطرح بشود، با حرکت امام و تحوّل امام در سطح امت اسلامی، به مسئله‌ی اوّل جهان اسلام تبدیل شد. امروز مسئله‌ی فلسطین، مسئله‌ی اوّل جهان اسلام محسوب میشود. امروز فلسطین در کانون توجّه ملت‌های مسلمان است. طنین صدای رهبران فلسطینی از فراز سفارت رژیم صهیونیستی در تهران در اوّل انقلاب، دنیا را تکان داد و به لرزه درآورد؛ همه فهمیدند که دوران جدیدی در زمینه‌ی فلسطین آغاز شده است؛ در کالبد افسرده‌ی ملت فلسطین جانی دمید و امروز شما می‌بینید که ملت فلسطین حضور خودش را با قوّت و قدرت اثبات میکند و سخن خودش را به دنیا میرساند. در روز قدس نه فقط در ایران یا در تهران، حتّی در پایتخت‌های جهان غیر مسلمان، مردم از فلسطینی‌ها حمایت میکنند و دفاع میکنند؛ این هم تحوّل در سطح امت.

◆ سه تحوّل آفرینی بزرگ امام زنده کردن فضای معنویّت در سطح جهان

تحوّل سوّم، تحوّل در سطح جهان است. امام فضای معنویّت و توجّه معنوی را در دنیا زنده کرد، حتّی در کشورهای غیر مسلمان. معنویّت در زیر لگدکوبی سیاستهای مادی‌گری و ضدّ معنوی از بین رفته بود. واکنش مردم در مقابل تهاجم دستگاه‌های صهیونیستی و استکباری برای ترویج ماده‌گرایی، واکنش منفعلانه‌ای بود. معنویّت از یادهارفته بود. حرکت امام بزرگوار، رنگ معنوی را در دنیا دوباره زنده کرد. البتّه این نکته‌ی آخر با واکنش شدید همان مراکز قدرت مواجه شده و [آنها] امروز با انگیزه‌ی بیشتر، تهاجم به معنویّت را در سطح دنیا به هر جا که بتوانند، با شیوه‌های مخصوص خود دارند پیش می‌برند، که بعضی از شیوه‌های آنها آن قدر مفتضح است که انسان از اسم بردن آنها خجالت میکشد. این هم نکته‌ی دوّم در مورد امام. پس نکته‌ی اوّل عبارت بود از اینکه نمیشود امام را از حافظه‌ی تاریخ محو کرد؛ امام زنده است. فریاد امام، سخن رسای امام خاموش نشدنی است، و نکته‌ی دوّم اینکه امام با همان شخصیت مهم و سرآمدی خود، این سه تحوّل بزرگ را به وجود آورد.

◆ ایمان و امید، عوامل نرم‌افزاری کمک‌رسان به امام در ایجاد تحوّلات بزرگ

نکته‌ی بعد، نکته‌ی مهمّی است؛ آن نکته این است که ما از خودمان سؤال میکنیم که امام این کارهای بزرگ را به پشتیبانی و کمک کدام عامل سخت‌افزاری یا نرم‌افزاری انجام داد؟ آن عاملی که توانست به امام کمک کند و امام را در این میدان پیش ببرد و او احساس خستگی نکند و بتواند این کارهای بزرگ را انجام بدهد و این کوه‌های بزرگ موانع را از سر راه بردارد، چه بود؟ امام، عامل کمک‌کننده‌ی سخت‌افزاری نداشت؛ نه پول داشت، نه ابزار تبلیغی داشت، نه رادیو داشت، نه خبرگزاری

داشت، نه هیچ کدام از سیاستهای دنیا از او حمایت میکردند و [به او] کمک میکردند. عامل سخت افزاری امام، یک صفحه کاغذ بود که بیانیّه در آن بنویسد، یک تگّه نوار بود که صدای او را ضبط کند و به گوش این و آن برساند؛ عامل سخت افزاری و کمک کار سخت افزاری نداشت؛ هر چه بود، در کمک عامل نرم افزاری امام بود؛ عامل نرم افزاری امام چه بود؟ این مهم است.

این عامل نرم افزاری را میتوان با بیانیهای مختلف بیان کرد. من امروز دو عنوان را، دو تعبیر را از این عامل کمک کننده‌ی به امام انتخاب کرده‌ام و اینها را میخواهم مطرح کنم؛ آن دو عامل عبارت است از «ایمان» و «امید». آن چیزی که امام را در این راه پیش برد، او را قادر کرد که این تحوّل‌های عظیم را در سطح کشور، در سطح امت، در سطح جهان برای طول تاریخ به وجود بیاورد، عبارت بود از ایمان او و امید او؛ ایمان و امید.

◆ بیان شهید مطهری از ایمان امام

شهید مطهری (رضوان الله تعالی علیه) در پاریس یک ملاقاتی با امام کرده بود. خود شهید مطهری کوه ایمان بود؛ او در مقابل ایمان امام اظهار حیرت و شگفتی میکرد. ایشان بعد از برگشتن گفت که من چهار ایمان در امام مشاهده کردم: یکی ایمان به هدف؛ هدف یعنی اسلام؛ هدف امام اسلام بود؛ یکی ایمان به راه؛ راهی که در پیش گرفته بود؛ راه امام راه مبارزه بود؛ یکی ایمان به مردم، به مؤمنین؛ یعنی همان چیزی که خداوند متعال درباره‌ی پیغمبر میفرماید: **يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَ يُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ**؛^(۳) که حالا من بعد چند جمله‌ای در این باره عرض خواهم کرد؛ و چهارم، از همه بالاتر، ایمان به رب، ایمان به خدا، اعتماد به خدا. من درباره‌ی این ایمان چهارم - ایمان به خدا - یک توضیحی بدهم.

◆ ایمان به خدا یعنی ایمان به وعده‌های الهی

وقتی که ما ایمان به خدا را در مسائل عینی، در مسئله‌ی مبارزه با استکبار مطرح میکنیم، معنای ویژه‌ای دارد. ایمان به خدا در این مقام به معنای ایمان به وعده‌های الهی است. خدای متعال در قرآن وعده‌هایی داده است که این وعده‌ها تخلف‌ناپذیر است. وعده داده است «إِنْ تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ»؛^(۴) وعده داده است که «وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ»؛^(۵) وعده داده است که «إِنَّ اللَّهَ يُدَافِعُ عَنِ الَّذِينَ آمَنُوا»؛^(۶) وعده داده است که «وَأَمَّا مَا يَنْفَعُ النَّاسَ فَيَمْكُتُ فِي الْأَرْضِ»؛^(۷) اگر خدا را نصرت کنید خدا به شما ثبات قدم خواهد داد و شما را نصرت خواهد کرد؛ آنچه به سود مردم است، ماندگار است، ماندنی است و کفهای روی آب، رفتنی است و ناحق و باطل همان کف روی آب است و حق یعنی حقیقت اسلام، عبارت است از آنچه خواهد ماند؛ اینها وعده‌های الهی است؛ إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ الْمِيعَادَ؛^(۸) خدا وعده‌های خودش را تخلف نخواهد کرد. ایمان به اله، ایمان به رب که شهید مطهری از قول امام نقل میکند، معنایش این است؛ یعنی به وعده‌های الهی ایمان دارد، اعتقاد دارد؛ این کجا، و اینکه کسی وارد یک راهی بشود، بگوید برویم ببینیم حالا چه میشود کجا؟ اعتماد به وعده‌ی الهی است که گام مستحکم امام را در این راه به حرکت درمی‌آورد.

◆ ایمان امام به اسلام کتاب و سنت با اجتهاد متقن، نه اسلام التقاطی

ایمان به اسلام یکی از آن چهار ایمانی است که از قول امام نقل شده است. امام (رضوان الله علیه) این اسلام را در بیانات متعدد خودش معرّفی کرده است. این اسلام، نه اسلام سرمایه‌داری است، نه اسلام التقاطی روشنفکرانه‌ی بی‌اطلاع و بی‌خبر.

امام، در فهم اسلام و تبیین اسلام، نه این نظرات سست به اصطلاح روشنفکرانه را قبول میکند. نظراتی که تشریح اسلامی را قبول ندارند، فقه

اسلامی را قبول ندارند، ادّعی اسلام هم میکنند! اینها را امام قاطعاً رد میکند. و نه اسلام افراد متحجّر که توانایی این را ندارند که یک استنباط نواز متون اسلامی را بفهمند و قبول کنند و به آن باور داشته باشند؛ هیچ کدام از اینها را امام نمیگوید. امام، اسلام کتاب و سنت با اجتهاد متقن و فهم درست از اسلام [را در نظر دارد]؛ این، اسلام امام بزرگوار است. اسلام افراد متحجّری را که اسم اسلام را می آورند، درس اسلام را ممکن است زمزمه هم بکنند، اما اسلامی را که بیشتر احکامش مربوط به زندگی اجتماعی و حکومت و سیاست است قبول ندارند، و بی مسئولیتی را در امور سیاست و امور اجتماعی ترویج میکنند، امام قبول ندارد. این هم اسلام.

◆ ایمان و اعتماد و اعتقاد امام به مردم

ایمان به مردم. «يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَ يُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ» را که در آیه ی کریمه ی قرآن هست، ممکن است بعضی جور دیگری معنا کنند؛ معنای درست «يُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ» همان «يُؤْمِنُ بِالْمُؤْمِنِينَ» است. «ایمان»، در استعمالات قرآن کریم، بلام تعدّی شده؛ مثلاً «فَأَمَّنَ لَهُ لُوطٌ». (۹) «يُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ» یعنی اعتماد به مردم، اعتقاد به مردم. در طول این سالها مکرراً افرادی پیش امام اظهار نگرانی میکردند که ممکن است مردم تاب نیاورند و نتوانند این راه دشوار و سنگین را با گامهای امام طی کنند؛ امام میفرمود نه، من مردم را بیشتر از شما و بهتر از شما می شناسم؛ و حق با او بود؛ میدانست که مردم اگر تشخیص بدهند که این راه، راه خدا است، همه ی مشکلات را در این راه تحمّل میکنند. خانواده های شهید داده این فهم امام را تصدیق کردند؛ جوانهای فداکار در طول این سالهای متمادی، این برداشت امام را تأیید کردند؛ اجتماعات عظیم ملت ایران در بزرگداشت دین و مسائل دینی و مباحث انقلابی، این برداشت امام را تأیید کرد. امام به مردم اعتماد داشت؛ هم به عمل مردم، و به

انگیزه‌های مردم، هم به رأی مردم. جمهوری اسلامی، این مردم سالاری در جمهوری اسلامی، کلمه‌ی «جمهوری»، ناشی از همین اعتماد امام بزرگوار به مردم بود. بعضی‌ها با برداشتهای غلط خودشان این حرکت امام را جور دیگری فهمیدند، جور دیگری بیان کردند؛ این جور وانمود کردند که امام کلمه‌ی جمهوری را از روی رودربایستی گفت! امام آدمی که در رودربایستی گیر کند نبود. امام کسی نبود که به خاطر خوشامد این و آن حرفی بزند؛ اعتقادش بود؛ لذا مردم سالاری را مطرح کرد. امام در اواخر عمرشان تصریح کردند که به آن رئیس جمهورِ اوّل رأی نداده بودند.^(۱۰) می‌گفتند رأی داده، [ولی] امام تصریح کردند که من به فلان کس رأی ندادم؛ اما همان رئیس جمهوری که خود امام او را قبول نداشت و [به او] رأی نداده بود، تنفیذ کرد؛ چرا؟ چون مردم رأی داده بودند؛ برای رأی مردم اعتبار قائل بود؛ فکر مبنائی امام این بود. خب، این ایمان امام با ابعاد مختلفش در یک کلمات کوتاهی که عرض کردیم.

◆ سرچشمه‌ی جوشان امید؛ موتور حرکت امام

و اما «امید» امام. امید در دل امام یک عنصر دائمی بود. امید، موتور حرکت امام بزرگوار بود. این امید در رفتار امام، در گفتار امام بوضوح دیده می‌شود. امام در دهه‌ی ۲۰، در آن نوشته‌ی معروف، از قیام لله سخن می‌گوید؛^(۱۱) آیه‌ی «أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مِثْلَ نَفْسِكُمْ وَأَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مِثْلَ نَفْسِكُمْ»^(۱۲) را [نوشته است]. آن نوشته‌ای که به خط خود امام است و امروز در کتابخانه‌ی مرحوم وزیری در یزد حفظ می‌شود، مال دهه‌ی ۲۰ است. در دهه‌ی ۴۰، این قیام را به طور عملی خودش انجام داد و وارد میدان قیام شد. در دهه‌ی ۶۰ که دهه‌ی طوفانهای مهیب^(۱۳) نظامی و امنیتی و سیاسی بود، خم به ابرو نیاورد. از دهه‌ی ۲۰، تا دهه‌ی ۴۰، تا دهه‌ی ۶۰، این رشته‌ی پایان نیافتنی امید، این سرچشمه‌ی جوشان امید در دل امام، این تأثیرات را گذاشت. خود امام بزرگوار در یک بیانی که در نوشته‌های ایشان ثبت شده و منتشر شده،

میگوید که من در طول سالهای مبارزه تا پس از پیروزی هرگز دچار یأس نشدم و معتقد بودم که وقتی ملت چیزی را بخواهد، آن چیز حتماً تحقق پیدا میکند.^(۱۴) این امید امام هم ناشی از ایمان او بود. وقتی شما ایمان روشنی به مبدأ حقیقی و به خدای متعال دارید، این شعله‌ی امید در دل شما روشن خواهد بود و خاموش نمیشود. امید و ایمان روی هم اثر میگذارند. ایمان امید آفرین است. تحقق امیدها ایمان را افزایش میدهد؛ اینها روی هم تأثیر میگذارند.

❖ تفاوت امید با خیالات فریبگر

البته وقتی میگوییم امید، نباید امید را با تصوّرات و خیالات فریبگر اشتباه کرد. امید یعنی آن حالتی که با حرکت همراه است؛ با تنبلی و سکون نمیسازد. کسی که امید دارد به اینکه به سر منزل برسد، راه میرود. اینکه کسی بنشیند و در عین حال امیدوار باشد که به منزل خواهد رسید، این نشدنی است؛ این فریبگری، در روایات و ادعیه به «اغترار بالله» تعبیر شده است که مذمت شده؛ اینکه انسان بدون حرکت، بدون تلاش آرزو بکند که به یک مقصودی برسد؛ نه، تلاش لازم است؛ امام این امید را داشت و تلاش میکرد.

❖ ادامه دادن راه و نگهبانی از میراث امام؛ بزرگ‌ترین توصیه‌ی امام به ما

خب تا اینجا مربوط به امام بزرگوار که این سه نکته‌ی اساسی را در مورد امام عرض کردیم. حالا ما هستیم و درس گرفتن از امام. امروز امام به ما چه توصیه‌ای میکند؟ برادران عزیز، خواهران عزیز، ملت عظیم ایران، جوانان خوش روحیه و پُرتلاش سراسر کشور! باید به توصیه‌ی امام گوش فراداد. امام بزرگ است، سرآمد است، زنده است، با ما حرف دارد، با ما حرف میزند. ما هم راه طولانی‌ای در پیش داریم؛ ما هم کارهای بزرگی در پیش داریم؛ [لذا] احتیاج به توصیه‌ی امام داریم. امام به ما چه توصیه‌ای

میکنند؟ یقیناً بزرگ‌ترین توصیه‌ی امام، ادامه [دادن] راه اوست، نگهبانی از میراث اوست؛ این بزرگ‌ترین توصیه‌ی امام بزرگوار ما است. ما باید همان سه تحوّل را که امام در داخل کشور، در سطح امت و در سطح جهان ایجاد کرد، تعقیب کنیم، دنبال کنیم، حفظ کنیم. دنبال کردن این هدف امروز البتّه اقتضائاتی دارد که با اقتضائات زمان امام فرق میکند؛ این را میدانیم. مسلماً در دوران هوش مصنوعی و کوانتوم و اینترنت و امثال این پیشرفتهای علمی، نمیشود با همان شیوه‌های چهل سال قبل، دوران تلفن‌های کدایی و ضبط صوت‌های کدایی، با آن ابزارها امروز کار کرد. امروز برای پیشرفت این هدف، ابزارها بایستی متناسب با زمان انتخاب بشود؛ تردیدی در این نیست. ابزارها تغییر پیدا میکنند، اما آنچه تغییر پیدا نمیکند جبهه‌بندی‌ها است. جبهه‌بندی‌ها عوض نشده است، تغییر پیدا نکرده است و تغییر پیدا نخواهد کرد. هدفها تغییر پیدا نمیکند؛ جبهه‌بندی‌ها تغییر پیدا نمیکند؛ جبهه‌ی دشمن، جبهه‌ی استکبار، جبهه‌ی زورگویی، جبهه‌ی صهیونیسم و قدرتمندان زورگو و متجاوز عالم، امروز هم مثل دیروز در مقابل ملت ایران صف کشیده‌اند؛ البتّه تفاوتی که امروز در این جبهه‌بندی ایجاد شده، این است که ملت ایران قوی‌تر شده، آنها ضعیف‌تر شده‌اند؛ ولی جبهه‌بندی همان جبهه‌بندی است. آنچه میتواند مثل دژ‌ی خطرناکی در مقابل حرکت ما بُروز بکند، این است که ما این دشمنی را فراموش کنیم، این جبهه‌بندی را فراموش کنیم. هر وقت فراموش کردیم، ضربه خوردیم. این تحوّل‌هایی که امام ایجاد کرد و امروز ملت ایران نیاز دارد، احتیاج دارد که اینها را دنبال بکند و حیات او، قدرت او، عزّت او، اصلاح کار ملت ایران، وابسته‌ی به دنبال کردن این تحوّل‌ات امام است، این تحوّل‌ها دشمنان سرسختی دارد، دشمنان پُربغض و کینه‌ای دارد. در همه جای دنیا آن کسانی که در فکر تجاوز به ملت‌ها و کشورهای دیگر هستند، هر کشوری را که بتوانند به او

تعرّض کنند، تعرّض میکنند؛ پایگاه میسازند، نفتش را میبرند، مردمش را قتل عام میکنند؛ آنجایی که بتوانند، هر جنایتی بتوانند انجام میدهند؛ این وجود دارد. خب اگر چنانچه در مقابل این حرکت، ملت ایران بخواهد حرکت کند، به چه چیزی احتیاج دارد؟ من عرض میکنم، احتیاج دارد به همان نرم افزاری که امام در وجود خود داشت و به مردم توصیه میکرد؛ یعنی ایمان و امید.

❖ کمتر نشدن دشمنی استکبار با عقب نشینی های موضعی ما

این راهم بخصوص جوانهای ما توجه داشته باشند که دشمنی استکبار با ملت ایران با عقب نشینی های موضعی از بین نمیرود. بعضی ها اشتباه میکنند، خیال میکنند [اگر] ما در فلان قضیه عقب نشینی کنیم، این موجب میشود که دشمنی آمریکا یا دشمنی استکبار جهانی یا صهیونیست ها با ما کمتر بشود؛ نه، این خطا است. در موارد متعددی عقب نشینی های ما موجب شد که آنها جلو آمدند و بیشتر متعرّض شدند. در برخی از دولتهای این چند دهه، بودند کسانی که عقیده شان این بود باید در یک مواردی به طرف مقابل، به جبهه ی مقابل امتیاز بدهیم و یک مقدار عقب نشینی کنیم. در یکی از این دولتها، همان کشورهایی که ما در مقابل آنها عقب نشینی کرده بودیم، رئیس جمهور ما را به دادگاه غیابی کشاندند؛ برای رئیس جمهور ایران کیفرخواست در دادگاه صادر کردند. (۱۵) در یکی از آن دولتها که متأسفانه گویا کمک هم به آمریکایی ها شده بود، ایران را «محور شرارت» نامیدند. (۱۶) اینها به این عقب نشینی ها راضی نمیشوند. آنچه آنها میخواهند، این است که ایران را به دوران قبل از انقلاب برگردانند؛ ایران وابسته، ایران بی هویت، ایران چشم دوخته ی به دست این و آن؛ آنها این را میخواهند. آنها با این عقب نشینی ها قانع نمیشوند؛ اشتباه نکنیم.

◆ ترویج ایمان و امید، وظیفه‌ای همگانی برای ارتقاء جایگاه ایران در نظم جدید جهانی

آنچه من به ملت ایران، به شما جوانهای عزیز عرض میکنم، این است: من میگویم هر که ایران را دوست دارد، هر که منافع ملی کشور را دوست دارد، هر که بهبود اوضاع اقتصادی را دوست دارد، از مشکلات اقتصادی و معیشتی رنج میبرد و میخواهد آن را اصلاح کند، هر که به دنبال جایگاه باعزت ایران در نظم جهانی پیش رو است، هر که این چیزها را دوست دارد، باید برای ترویج ایمان و ترویج امید در ملت تلاش کند؛ این وظیفه است؛ این وظیفه‌ی همه‌ی ما است؛ این همه‌ی حرف من با نخبگان، با هسته‌های انقلابی، با مجموعه‌های سیاسی، با همه‌ی آحاد مردم متعهد است. باید همه‌ی ما تلاش کنیم تا در این کشور ایمان و امید زنده بماند.

توصیه‌ی من تقویت ایمان و امید است، و آماج دشمن هم همین ایمان و امید است. تلاش وسیع دشمنان - که حالا چند جمله‌ای عرض خواهم کرد - متوجه این است که ایمان و امید را در مردم از بین ببرد؛ ایمان مردم را تضعیف کند، شعله‌ی امید را در دل‌های مردم، بخصوص جوانان خاموش کند. ما توصیه میکنیم باید ایمان و امید را تقویت کرد. دشمن تلاش میکند ایمان و امید را از بین ببرد. حفظ استقلال ملی، به ایمان و امید است. حفظ عزت ملی، حفظ منافع ملی، با ایمان و امید است؛ اینها همه دشمن دارد. حفظ منافع ملی ما دشمنان عنودی دارد، دشمنان لجوجی دارد؛ هر کاری از دستشان بریاید میکنند و تا امروز کرده‌اند. در این چند دهه، دستگاه‌های عنود و لجوج استکبار و دستگاه‌های امنیتی‌شان و دستگاه‌های سیاسی‌شان و پشتیبانی مالی‌شان، هر کار توانستند علیه ملت ایران انجام دادند؛ در موارد معدودی پیشرفت هم کردند، در اغلب موارد هم به توفیق الهی مغلوب و منکوب ملت ایران شدند.

◆ طرّاحی همه جانبه‌ی دشمن برای اغتشاشهای پاییزه ۱۴۰۲

همه توجه کنند! آخرین تلاش دشمن - البته آخرین تلاش تا حالا؛ در آینده کارهایی خواهند داشت - همین اغتشاشهای پاییز گذشته بود. توجه کنید! طرّاحی این اغتشاشهای پاییز گذشته در اتاقهای فکر کشورهای غربی انجام گرفت؛ طرّاحی اش آنجا شد. طرّاحی جامعی هم انجام دادند؛ طرّاحی در اتاقهای فکر غربی، پشتیبانی مالی و رسانه‌ای و تسلیحاتی به وسیله‌ی دستگاه‌های امنیتی غربی. پشتیبانی کردند؛ هم پشتیبانی مالی کردند، هم پشتیبانی تسلیحاتی کردند، هم پشتیبانی رسانه‌ای وسیع و گسترده انجام دادند. پادویی اش را به وسیله‌ی تعدادی از عناصر خائنی که پشت به وطن کرده بودند انجام دادند؛ پادویی اش را عناصری کردند که به کشورشان خیانت کردند؛ از اینجا رفتند خارج و مزدور و عامل سیاستهای دشمن ایران شدند؛ نه فقط دشمن اسلام و دشمن جمهوری اسلامی، [بلکه] دشمن ایران. یک عده هم پیاده نظام اینها در داخل بودند. این پیاده نظام ترکیبی [بود] از تعداد معدودی آدمهای مغرض، تعداد بیشتری آدمهای غافل و احساساتی و کم عمق و جمعی هم اراذل و اوباش؛ اینها هم پیاده نظام این اغتشاش بودند. از اتاقهای فکر دشمنان در کشورهای غربی بگیرد تا اراذل و اوباش خیابانهای تهران و بعضی شهرهای دیگر؛ این، مجموعه‌ی این حرکت بود. فکر همه جایش را کرده بودند؛ رادیوها و تلویزیون‌های کشورهای خارجی بی ملاحظه، بدون رودربایستی ساختن بمب دستی را به مردم یاد میدادند؛ شعار تجزیه‌ی ایران را در زبانهای اینها قرار دادند؛ حرکت مسلحانه‌ی داخل خیابانها را با سلاحهای قاچاق ترویج کردند؛ اراذل و اوباششان، جوان دانشجوی یا طلبه‌ی بسیجی، یا عنصر انتظامی، یا عنصر بسیجی را در خیابان، جلوی چشم مردم باشکنجه به قتل رساندند و شهید کردند.^(۱۷) توجه کنید تا عظمت ملت ایران و عظمت انگیزه و ایمانی که در ملت ایران هست بیشتر روشن بشود. در داخل اراذل و اوباش این جور حرکت کردند، افراد

مغرض آن جور شعار دادند، در خارج هم بعضی از سیاستمدارانِ سطوح بالای دولتی با همین دشمنها عکس یادگاری گرفتند. اینها خیال میکردند کار، تمام شده است. طراحِ آنها جوری بود که فکر میکردند کار جمهوری اسلامی تمام شده، فکر میکردند میتوانند ملت ایران را به خدمت بگیرند. احمقها باز هم اشتباه کردند، باز هم ملت را شناختند. البته ملت ایران به آنها بی اعتنائی کرد، به فراخوان آنها اعتنائی نکرد. جوانهای متعهد در خیابانها، در دانشگاهها توانستند کارهای بزرگی انجام بدهند. بسیج دانشجویی، بسیج اقشار در داخل شهرهای کشور، مردم متعهد و متدین، وظایف خودشان را انجام دادند، دشمن را ناکام کردند. نقشه‌ی دشمن باطل شد ولی این هشدار به همه داده شد که از کید دشمن غفلت نکنید؛ از کید دشمن غفلت نکنید!

◆ تلاش دشمن برای خاموش کردن نور امید و ناامید کردن جوانان

سعی دشمن این است که جوان ایرانی را ناامید کند. خب مشکلاتی در کشور وجود دارد؛ این مشکلات را مرتب به رخ جوان ایرانی میکشند. مشکل معیشتی هست، مشکل گرانی هست، مشکل تورم هست؛ این مشکلات وجود دارد؛ دشمن سعی میکند این مشکلات را - که همه‌ی این مشکلات قابل رفع است و ان شاء الله رفع خواهد شد به توفیق الهی، به حول و قوه‌ی الهی - ابزاری کند برای خاموش کردن نور امید در دل جوانها؛ در حالی که اینها عوارض قابل رفعی هستند. مشکلات نباید امید را تضعیف کند. ما اگر مشکلات را مشاهده میکنیم، باید انگیزه‌مان تقویت بشود برای پیدا کردن راه‌های رفع مشکل و کمک به آنهایی که در میدان، در مقابل این مشکلات ایستاده‌اند و برای رفع آنها دارند تلاش میکنند. البته ما مشکلاتی داریم اما در مقابل آن، پدیده‌هایی داریم که همه امیدآفرین است. من به جوانهای عزیزمان عرض میکنم که دشمن نمیخواهد بگذارد که ما این پدیده‌های امیدآفرین را ببینیم. پدیده‌های

امید آفرین بمراتب بیشتر از مشکلات است: پیشرفتهای کشور در عرصه‌ی علم، در عرصه‌ی فناوری، در ایجاد زیرساخت‌های صنعتی و کشاورزی، در ایجاد ساختارهای بسیار مهم حمل و نقل، پیشرفتهای کشور در تربیت نیروی انسانی، در کشاندن فعالیت‌های عمرانی به نقاط دور دست و محروم کشور- اینها الان دارد انجام میگیرد- در سیاست بین‌المللی، در اعتلا و عزت ملی، در اقتدار نظامی و دفاعی کشور؛ اینها حقایق امیدزاست؛ دشمن می‌خواهد ما این حقایق را فراموش کنیم، از یادمان ببریم، جوان ما از اینها مطلع نشود. این واقعیتها از آینده‌ی روشنی خبر میدهد.

◆ متمایز بودن ملت ایران و عناصر مقاومتش با عنصر بی‌دغدغه و بی‌مسئولیت

وقتی شما راجع به امید صحبت میکنید، بعضی دوست دارند در این امیدواری شما با ذکر همین مشکلات خدشه کنند؛ اگر شما از امید صحبت کنید، میگویند شما از واقعیتها خبر ندارید. چطور ممکن است از واقعیتها کسی خبر نداشته باشد؟ واقعیتی که آنها میگویند، همین واقعیتهای اقتصادی است، همین مشکلات معیشتی است؛ اینها را همه خبر دارند، همه از این رنج میبرند؛ در این شکی نیست. بعضی برای اینکه امید را در دلها بکشند، اشاره میکنند به اینکه در لایه‌های اجتماعی، کسانی هستند که دغدغه‌ی دین و ایمان و انقلاب ندارند؛ خب بله، [اما] مخصوص امروز نیست؛ دهه‌ی ۶۰ هم که جبهه‌ها آن جور مملو و سرشار از جوانهای مؤمن بود، یک عده‌ای در شهرهای بزرگ، در تهران، بی‌خیال و بی‌اعتناراه میرفتند، نه فقط احساس مسئولیت نمیکردند، مسئولین را مسخره هم میکردند! شما نگاه کنید شرح حال شهدا و رزمنده‌ها را؛ اینها وقتی که می‌آمدند در شهرهای بزرگ- بخصوص شهرهای بزرگ- احساس دلتنگی میکردند که [این] به خاطر همین پدیده بود. دهه‌ی ۶۰، دهه‌ی اول انقلاب، از این حوادث وجود داشت؛ این جای تعجب ندارد.

امروز هم البته هستند کسانی که نه به انقلاب، نه به اسلام و حتی نه به تعهد ایرانی پایبند نیستند؛ بله، اما ملت ایران اینها نیستند. در زمان خود رسول اکرم هم یک عده‌ای عاشق شهادت بودند، مشتاق جهاد بودند، اگر امکان رفتن به جبهه نداشتند گریه میکردند، یک عده‌ای هم در مدینه بودند که «مَرَدُوا عَلَى النَّفَاقِ»؛^(۱۸) قرآن درباره‌ی آنها میگوید «مَرَدُوا عَلَى النَّفَاقِ»، یا یک جای دیگر [میگوید:] «لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْمُرْجِفُونَ فِي الْمَدِينَةِ»؛^(۱۹) در خود مدینه‌ی پیغمبر، کسانی بودند که قرآن از آنها به «مُرْجِفُونَ» تعبیر میکند؛ شایعه‌پراکنان، ترس‌پراکنان، تردیدپراکنان، شبهه‌پراکنان؛ در زمان پیغمبر! تازه در زمان پیغمبر نه اینترنت بود، نه شبکه‌های اجتماعی بودند، نه این همه تلویزیون بود. امروز با وجود همه‌ی این دستگاه‌ها، شما نگاه کنید ببینید جوان ایرانی چه عظمتی از خود نشان میدهد!

◆ وجود نقاط امیدآفرین در کشور علی‌رغم تمام مشکلات

ما امروز در سرتاسر کشور، هزاران هسته‌ی مقاومت در مساجد و در هیئت‌ها داریم؛ از این هسته‌های مقاومت، جوانهایی برمیخیزند به عنوان مدافع حرم، جوانهایی برمیخیزند به عنوان مدافع امنیت، جوانهایی برمیخیزند به عنوان بسیجی دانشجو.

نقطه‌ی امیدآفرین این است که در این تلاش همه‌جانبه‌ی دشمن، شما می‌بینید در چنین شرایطی که دشمن شمشیر را از رو بسته، دانشجوی انقلابی در فلان دانشگاه فحش ناموسی می‌شنود، از میدان خارج نمیشود؛ طلبه‌ی بسیجی زیر شکنجه به شهادت میرسد، حاضر نیست حرفی را که دشمن می‌خواهد بر زبان جاری کند. مجاهدان فداکار، مدافعان حرم، فعالان سخت‌کوش جهاد تبیین، گروه‌های کمک مؤمنانه، اردوهای جهادی، اینها همه جوانهای این کشورند. با وجود اینترنت، با وجود شبکه‌های اجتماعی، با وجود این همه لغزشگاه‌ها،

جوانهای ما در این راه دارند حرکت میکنند. گاهی اوقات شما می بینید از یک روستایک شخصیت منور و نورانی برمیخیزد؛ از یک روستای اطراف شهر یاریک جوان فداکار و نورانی مثل مصطفی صدرزاده به وجود می آید. ما از این مصطفی های صدرزاده در تمام سرتاسر کشور بسیار داریم، هزاران داریم؛ اینها همه امیدبخش است. ما همه وظیفه داریم؛ نخبگان وظیفه دارند؛ هسته های انقلابی وظیفه دارند؛ فعالان دانشگاهی، فعالان حوزوی، صاحبان جایگاه های اجتماعی بویژه کسانی که حرف آنها به گوش مردم میرسد، مردم حرف آنها را می شنوند، اینها وظیفه دارند؛ وظیفه این است که ایمانها را تقویت کنند، امیدها را تقویت کنند، شبهه ها را برطرف کنند، شیوه های دشمن در شبهه آفرینی و یأس آفرینی را خنثی کنند.

◆ تلاش دشمن برای بدبین کردن جوانان و مردم به مسئولان و حرکت کشور

و من به شما عرض بکنم یکی از این شیوه ها بدبین کردن جوانان به مسئولان کشور، به حرکت کشور، به حرکت سیاسی کشور، به حرکت اقتصادی کشور و بدبین کردن افراد به یکدیگر است؛ این از شیوه های دشمن است؛ با این مقابله کنید. یکی از شیوه های دشمن هم بدبین کردن به انتخابات است که من درباره ی انتخابات آخر سال ان شاء الله اگر زنده بودم و توفیق داشتم بعداً عرایضی خواهم کرد. اینجا همین اندازه بگویم که این انتخابات، انتخابات بسیار مهمی است و دشمن از همین حالا توپخانه های خودش را به طرف این انتخابات روشن کرده، مشغول بمباران انتخاباتی است که هنوز حداقل نه ماه فاصله داریم تا آن انتخابات. باید ان شاء الله ملت ایران، جوانان عزیز این بیداری را، این هشیاری را، این انگیزه را، این ایمان و امید را روز به روز افزایش بدهند و دشمن را ناکام کنند.

پروردگارا! به محمد و آل محمد، رحمت خود، برکت خود، هدایت خود و پیروزی کامل را به این ملت عنایت بفرما. پروردگارا! روح مطهر امام بزرگوار را با پیغمبر محشور کن. پروردگارا! ما را جزو سربازان امام زمان قرار بده. پروردگارا! قلب مقدّس آن بزرگوار را از ما راضی کن؛ دعای امام زمان را شامل حال ما، بخصوص شامل حال جوانان ما قرار بده. پروردگارا! به محمد و آل محمد مشکلات کشور را به دست عزم و اراده و همت مسئولان برطرف بفرما.

والسّلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

۱- در ابتدای این مراسم، حجت الاسلام والمسلمین سید حسن خمینی (تولیت حرم امام خمینی) مطالبی بیان کرد.

۲- سوره ی رعد، بخشی از آیه ی ۱۷؛ «... اّمّا کف، بیرون افتاده از میان می رود...»

۳- سوره ی توبه، بخشی از آیه ی ۶۱؛ «... به خدا ایمان دارد و [سخن] مؤمنان را باور میکند...»

۴- سوره ی محمد، بخشی از آیه ی ۷؛ «... اگر خدا را یاری کنید، یاریتان میکند و گامهایتان را استوار میدارد»

۵- سوره ی حج، بخشی از آیه ی ۴۰؛ «... و قطعاً خدا به کسی که [دین] او را یاری میکند، یاری میدهد...»

۶- سوره ی حج، بخشی از آیه ی ۳۸؛ «قطعاً خداوند از کسانی که ایمان آورده اند دفاع میکند...»

۷- ۷ سوره ی رعد، بخشی از آیه ی ۱۷؛ «... ولی آنچه به مردم سود میرساند در زمین [باقی] میماند...»

۸- از جمله، سوره ی آل عمران، آیه ی ۹؛ «قطعاً خداوند در وعده [خود] خلاف نمیکند»

۹- سوره ی عنکبوت، بخشی از آیه ی ۲۶؛ «پس لوط به او ایمان آورد...»

۱۰- رک: صحیفه ی امام، ج ۲۱، ص ۳۳۰؛ نامه به آقای منتظری (۱۳۶۸/۱/۶)

۱۱- صحیفه ی نور، ج ۱، ص ۳ (۱۳۲۳/۲/۱۵)

۱۲- سوره ی سبأ، بخشی از آیه ی ۴۶؛ «... که دود و دودو به تنهایی برای خدا به پا خیزید...»

۱۳- ترسناک، خوفناک

۱۴- صحیفه ی امام، ج ۹، ص ۱۸۱؛ سخنرانی در جمع دانشجویان اروپا و آمریکا (۱۳۵۸/۴/۳۰)

۱۵- اشاره به ماجرای قهوه خانه ی میکونوس آلمان و صدور کیفرخواست برای حجت الاسلام والمسلمین اکبر هاشمی رفسنجانی (رئیس جمهور وقت)

۱۶- دولت وقت ایران پس از واقعه ی ۱۱ سپتامبر (شهریور ۱۳۸۰) برای مقابله با گروه تروریستی القاعده که در افغانستان مستقر بود، به ائتلاف مبارزه با تروریسم کمک کرد امّا رئیس جمهور آمریکا (بوش دوّم) پس از بهره برداری خود از این قضیه و حمله به افغانستان، در بهمن همان سال ایران را جزو محور شرارت نامید و تهدید به حمله ی نظامی نمود.

۱۷- شعار حضار

۱۸- سوره ی توبه، بخشی از آیه ی ۱۰۱؛ «... بر نفاق خو گرفته اند...»

۱۹- سوره ی احزاب، بخشی از آیه ی ۶۰؛ «اگر منافقان و کسانی که درد دل هایشان مرضی هست و شایعه افکنان در مدینه، [از کارشان] باز نایستند...»

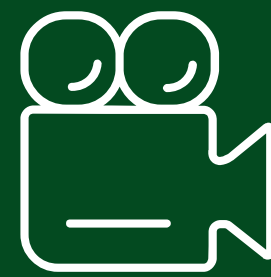
بیانات رهبر انقلاب در مراسم سی و چهارمین سالگرد ارتحال حضرت امام خمینی | ۱۴۰۲/۳/۱۴

گزارش تصویری

صوت

فیلم کامل

متن بیانات